

mindelige Toldpolitik, saadan som den er fremhævet baade fra konservativ og særlig fra socialdemokratisk Side i sidste Rigsdags-samling.

Bortset fra Vanskelighederne ved at holde den i Ave, saaledes at vi ikke fremkalder en generel Prisforhøjelse, vil den, siger jeg, ikke være det Middel, som vi skal anvende i ren Almindelighed for Tiden. Man maa nemlig lægge Mærke til dette: Hvis vi indfører en Toldforhøjelse paa et eller andet industrielt Omraade, hvor der, f. Eks. her i Landet, er 10—20 Fabrikker indenfor den Branche, vedkommende Toldbeskyttelse angaar, vil Forholdet praktisk talt altid være dette, at der blandt de Virksomheder, som kan drage Nytte af den Told, Talen er om, vil være nogle, der klarer sig godt, og andre, der klarer sig daarligt, og det er i Virkeligheden dem, der klarer sig daarligt, som vi skulde hjælpe.

Men Ulykken ved en almindelig Beskyttelse vil uvægerlig være den, at den mest kapitalstærke vil være bedst i Stand til at udnytte de fornyede Chancer, som Toldforhøjelsen giver. Resultatet baade af det, de Konservative ønskede, hvis det bragtes ud i større Almindelighed, og af det, Socialdemokraterne ønsker, vilde utvivlsomt blive, at vi kom til at give en Støtte, som blev udnyttet fortrinsvis af de mere kapitalstærke Forretninger indenfor vedkommende Erhverv, hvorved vi gennem Toldbeskyttelsen maaske oven i Købet hjalp til at køre dem agterud, som vi egentlig netop burde hjælpe.

Faren ved almindelige Toldforanstaltninger ligger ikke, saaledes som det i Agitationen siges, i, at man ikke kan beherske dem, thi det kan vi meget godt, naar vi indskrænker dem til bestemte Omraader og til enhver Tid begrænser Toldforanstaltningerne temporært, saa at de falder bort i det Øjeblik, man ikke ønsker dem længere; derimod vil det være uhyre vanskeligt at ordne det saaledes, at der udkræves nye Lovbestemmelser til Toldens Bortfald.

Jeg nævnte før i Forbigaaende og vil gentage det, at for mig staar det saaledes, at de Konservatives Toldlovsforslag sidste Rigsdagssamling var langt mere moderat end Socialdemokratiets. Men der skete to Ting, som gjorde, at disse Forslag alligevel maatte være ganske uantagelige for os. Der var for det første det, at Toldbeskyttelsen skulde gives i ren Almindelighed til vedkommende Branche, uden at man fik nogen som helst Sikkerhed for, at det blev de svage indenfor Industrien, der fik Nytten af den, og ikke fortrinsvis de stærke, der fik den. Der kom en Udtalelse fra det ærede Medlem Hr.

Drachmann, der viste — maaske før det ærede Medlem selv var klar over det —, hvad der egentlig ligger bag de Konservatives Forslag. Denne Udtalelse kan jeg ikke gen- give ordret, og det behøves heller ikke, men den gik ud paa, at naar dette var vedtaget, kunde vi gaa videre ad de Veje. Det er meget farligt i det Øjeblik, man gerne vil have en Haandsrækning fra Folk, som i Princippet nærmest er imod det System, man arbejder for, at komme med en Udtalelse, som gaar ud paa: naar vi faar den Haandsrækning, skal vi se at faa fat paa hele Haanden med det første. Jeg anser det for givet, at denne Udtalelse af det ærede Medlem Hr. Drachmann var en meget væsentlig Sten i Vejen for Gennemførelsen af de enkelte Ting, der var Tale om.

Men saa var der en Ting til, som jeg nævner i Tilslutning til den Debat, som her fandt Sted i Gaar mellem det ærede Medlem Hr. Vilhelm Rasmussen og det ærede Medlem Hr. Pinstrup angaaende Rentabiliteten af Landbruget; den Sag skal jeg ikke komme nærmere ind paa, men jeg maa i Hovedsagen give det ærede Medlem Hr. Pinstrup Ret. Men der er en Ting, som jeg vil nævne i den Forbindelse. Der var i de Konservatives Forslag i Fjor en Bestemmelse om, at de Fabrikker eller Industrigræne, som Talen var om, maatte udbetale 5 pCt., før man kunde bebrejde dem noget. Altsaa 5 pCt. kunde udbetales, og saa var de fuldt værdige til Statens Støtte. Efter min Formening vil selv under normale Forhold det danske Landbrugs Fortjeneste i Gennemsnit ikke andrage 5 pCt. Det er ganske vist adskillige Aar siden, jeg har været dybere inde paa dette Spørgsmaal, og det er muligt, at Krigstiden med de opsvulmede Forhold kan have ændret noget deri, men det kommer man uvægerligt bort fra igen. Under normale Forhold er det uomtvisteligt, at Landbruget som Helhed — man kan ikke regne med særlige gunstige Forhold paa sine Steder — ikke vil kunne opnaa endog tilnærmelsesvis 5 pCt.

Det forekommer mig derfor at være en ganske urimelig Fordring, at man i en Krisetid, hvor ogsaa Landbruget er inde i en Krise, kommer og forlanger Hjælp, selv om Udbyttet er indtil 5 pCt., et Udbytte, der efter min Formening, selv under normale Forhold, er uopnaeligt for Landbruget. Det kan man ikke forlange, og det er en af de Anstødssten, som, hvis der overhovedet i Fjor kunde have været Tale om at komme nærmere ind paa det, uvægerligt vilde have bevirket, at jeg var gaaet imod det. Hvis vi igen skal til at drøfte saadanne